

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Nižbor, okres Beroun

267 05 Nižbor 25

Identifikátor školy: 600 042 995

Zřizovatel: Obec Nižbor, 267 05 Nižbor 26

Školský úřad Beroun, S. K. Neumanna 1141, 266 01 Beroun

Termín konání orientační inspekce: 16. a 17. listopad 1999

Čj.	022 416/99-5080
Signatura	ob2bt105

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Škola má pět tříd prvního stupně a jedno oddělení školní družiny. Navštěvuje ji celkem 86 žáků. Umístěna je ve starší, prostorné, dobře udržované budově. K dispozici je dvůr se školním hřištěm a pěkně upravená rekreační místnost. Pro výuku tělesné výchovy škola využívá zařízení místní tělovýchovné jednoty. V první až čtvrté třídě se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola (č.j. MŠMT ČR 16 847/96-2), v páté třídě je vyučováno podle programu Obecná škola (č.j. MŠMT ČR 120 35/97-20). Výuka podle tohoto programu zde letošním školním rokem končí. Ve čtvrté a páté třídě je zavedena výuka anglického jazyka, část žáků páté třídy se učí jazyku německému. Ve svých prostorách umožňuje škola činnost základní umělecké školy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Časová dotace v jednotlivých ročnících je v souladu se schválenými učebními plány. Výuku zajišťují třídní učitelky, z nichž jen jedna nemá příslušnou pedagogickou a odbornou způsobilost. S výjimkou jedné vyučující předložily učitelky zpracované časové tematické plány předmětu. Některé z těchto plánů jsou spíše soupisem názvů jednotlivých témat z učebnice. Porušení osnov ve výuce nebylo zjištěno. Vybavení učebními pomůckami je nedostatečné, některé materiály jsou již zastaralé, opotřebované. V dostatečné míře není k dispozici didaktická technika.

Bylo hospitováno ve čtyřech hodinách českého jazyka. Výuka probíhala v kmenových třídách, které jsou pěkně upraveny.

V jedné hodině byla uplatňována jen frontální metoda, žáci nebyli dostatečně motivováni, nebyla zařazena relaxace; méně bylo dbáno na spisovné vyjadřování.

Tři vyučovací jednotky byly velmi dobře připraveny. Na začátku hodin byla zařazena vstupní motivace, během vyučovacího procesu byli žáci motivováni především pochvalou. Hodiny byly velmi dynamické, vyučující zařazovaly aktivizující prvky do výuky - scénky, hádanky, soutěže; střídaly se různé formy a metody práce. Potřebná pozornost byla věnována také rozvoji komunikativních dovedností. Ve výuce byly realizovány motivační a relaxační prvky. Žáci byli vedeni k aplikaci učiva a k práci s chybou. Dokázali zhodnotit výkony své i ostatních.

V závěru tří hodin nebylo provedeno shrnutí učiva, v jedné vyučovací hodině chybělo celkové zhodnocení. Pozitivně je hodnocen individuální přístup vyučujících k žákům.

Plánování a příprava výuky předmětu je celkově hodnocena jako velmi dobrá, stejně tak personální a psychohygienické podmínky. Materiální podmínky jsou průměrné. Organizace, formy a metody výuky, motivace jsou velmi dobré.

Celkově je výuka českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Anglický jazyk

Anglickému jazyku vyučuje učitelka s pedagogickou způsobilostí pro první stupeň základní školy, avšak bez odborné způsobilosti pro tento předmět. Výuka probíhá podle potřeby v učebně nebo v rekreační místnosti, kde lze vhodně organizovat skupinové činnosti žáků. K dispozici jsou zvukové kazety s hlasy rodilých mluvčích a videokazety s frekventovanými

tématy. Vyučující plánuje výuku ve svých tematických časových plánech. Učební plán je dodržován, osnovy předmětu jsou plněny. Výuka probíhá ve spojené skupině žáků čtvrté a páté třídy.

Z důvodů zařazení předmětu v rozvrhu bylo hospitováno pouze v jedné hodině. Výuka byla velmi dobře připravena. Práce ve dvou skupinách (žáci čtvrté a páté třídy) byla dobře organizována. Po značnou část hodiny se žáci věnovali činnostním aktivitám a byli pozitivně motivováni. Využito bylo her a skupinové i individuální práce. Ve druhé části hodiny bylo zařazeno procvičování učiva, časté zde však bylo přestupování žáků do mateřského jazyka.

Personální i materiální podmínky pro výuku jsou na průměrné úrovni. Plánování a příprava jsou velmi dobré. Velmi dobré byly ve zhlédnuté hodině psychohygienické podmínky, stejně jako zvolené metody práce, motivace žáků a komunikace v hodině. Výsledky výuky jsou hodnoceny jako dobré.

Celkově je zhlédnutá výuka hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Předmětu vyučují třídní učitelky s delší praxí, z nichž pouze jediná nemá dosud odbornou a pedagogickou způsobilost; tu si však doplňuje příslušným studiem, které se pozitivně projevuje v její práci, zejména v oblasti používání progresivních metod a forem výuky. Všechny učitelky mají zpracovány časové tematické plány, které (s výjimkou pátého ročníku) ne zcela korespondují s osnovami schváleného vzdělávacího programu. Kontrolou třídních knih druhého a třetího ročníku ze školního roku 1998/99 bylo zjištěno opakované přeřazování učiva z vyšších ročníků do ročníků nižších (např. ve druhém ročníku bylo zaznamenáno „násobení a dělení devíti“ - učivo třetího ročníku a „osová souměrnost“ a „rovnoběžky, různoběžky, kolmice“ - učivo ze čtvrtého ročníku). Prostorové a psychohygienické podmínky pro výuku jsou velmi dobré, materiální podmínky dobré.

Hospitovány byly celkem čtyři hodiny - ve druhé až páté třídě.

Vyučovací jednotky tří učitelek měly zřetelně stanoven vzdělávací cíl a promyšlenou stavbu, byly velmi dobře organizačně připraveny a materiálně zajištěny vhodnými pomůckami a pracovními listy. Pozitivní pracovní atmosféra, názornost, střídání forem práce a celková dynamičnost činností podněcovaly zájem a aktivní spolupráci dětí. Vyučující v pátém ročníku cílevědomým a systematickým postupem poskytovala dostatek prostoru pro samostatnou tvůrčí práci žáků. V hodině zhlédnuté ve druhém ročníku bylo probíráno geometrické učivo. Učitelka vhodným způsobem vytváří a upevňuje u žáků základní návyky při rýsování. Pro hodinu bylo charakteristické respektování individuálních schopností i pracovního tempa žáků. Poslední ze sledovaných hodin se vyznačovala rutinním postupem, převážně frontální formou práce; zjevná byla absence didaktické techniky. V komunikaci s dětmi se ze strany učitelky nevhodně objevily ironizující tóny.

Ve všech hodinách byl patrný individuální přístup učitelek k žákům, průběžná kontrola jejich výsledků i shrnutí a zhodnocení práce v závěru, relaxační cvičení však bylo zaznamenáno pouze v jediné. Písemný projev žáků je sledován, jeho úroveň je celkově průměrná.

Příprava výuky je dobrá, v plánování se však vyskytují dílčí nedostatky. Personální a psychohygienické podmínky výuky jsou velmi dobré, materiální podmínky dobré. Oblast motivace, organizace i forem a metod výuky je hodnocena převážně jako velmi dobrá. Hodnocení, interakce a komunikace mají průměrnou úroveň.

Celkově je výuka matematiky ve sledovaných hodinách hodnocena jako dobrá až velmi dobrá.

Prvouka, vlastivěda

V první a druhé třídě jsou týdně vyučovány dvě hodiny prvouky, ve třetí třídě jsou zavedeny tři hodiny. Vlastivěda ve čtvrtém a pátém ročníku je dotována dvěma hodinami v týdnu. Časové dotace jsou v souladu se schválenými učebními plány. Obsah učiva odpovídá učebním osnovám, materiálně je předmět dobře zajištěn. Předložené časové tematické plány kopírují obsah učebnic.

Byly hospitovány dvě hodiny prvouky ve druhé a třetí třídě a jedna hodina vlastivědy v páté třídě. Výuku ve druhé a páté třídě zajišťují vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí, prvouku ve třetí třídě vyučuje dosud nekvalifikovaná učitelka.

V hodině prvouky ve druhé třídě byla vytvořena vstřícná pracovní atmosféra, která příznivě ovlivňovala vyučovací proces. Žáci plnili zadané úkoly s nadšením, velmi dobře s učitelkou spolupracovali. Řízený rozhovor byl proložen skupinovou prací a samostatnými činnostmi. Pro názornost byla využita nástěnná tabule, vyučující účelně uplatňovala mezipředmětové vazby a učivo aktualizovala. Důsledně ověřovala, zda žáci novou látku pochopili a zda ji umějí aplikovat. Vhodně byly zařazeny relaxační prvky. V průběhu hodiny byli žáci hodnoceni a sami byli vedeni k hodnocení výkonů druhých. Hodina ve třetí třídě byla organizačně i materiálně velmi dobře připravena. Učitelka dobře využila dětskou zvědavost, a ponechávala žákům prostor pro aplikaci jejich vlastních zkušeností i pro tvořivost a komunikaci. Pozitivní vzájemné vztahy mezi učitelkou a žáky přispívaly k vstřícné a podnětné atmosféře hodiny. Cíleně byl vytvářen kladný vztah k přírodě, ochraně životního prostředí i k ochraně osobní bezpečnosti dítěte.

Hodina vlastivědy byla založena na výkladu nové látky a snaze o řízený rozhovor, měla frontální charakter. Žáci byli zahlceni velkým množstvím informací, průběžně nebyla realizována zpětná vazba. Ve vyučovacím procesu chyběly aktivizující a relaxační prvky. Zaměření individuální práce (opis textu z učebnice) bylo samoučelné. Zařazení videoukázky v této vyučovací jednotce nebylo dostatečně efektivní. Funkční bylo použití mapy a obrazového materiálu. V závěru hodiny chybělo shrnutí a celkové zhodnocení.

Plánování a příprava výuky prvouky a vlastivědy jsou celkově hodnoceny jako dobré až velmi dobré. Personální podmínky jsou velmi dobré. Materiální a psychohygienické podmínky mají průměrnou úroveň. Organizace, formy a metody výuky, motivace jsou hodnoceny jako dobré až velmi dobré.

Celkově je výuka prvouky a vlastivědy hodnocena jako dobrá až velmi dobrá.

Hudební výchova

Výuku hudební výchovy zajišťují celkem čtyři vyučující. Z toho pouze dvě mají stanovenou pedagogickou a odbornou způsobilost pro výuku předmětu na základní škole. Materiální podmínky pro výuku předmětu jsou na průměrné úrovni. K dispozici je klavír, reprodukcí technika, několik orffovských nástrojů. Používány jsou některé starší učebnice (1985). Kontrolou rozvrhu hodin bylo zjištěno, že v páté třídě je zavedena pouze jedna hodina hudební výchovy týdně, což představuje nedodržení minimální časové dotace předmětu v tomto ročníku Obecné školy.

Hospitováno bylo ve dvou hodinách - ve druhé a v páté třídě.

Obě hodiny byly vyučujícími dobře organizačně připraveny. Těžiště práce spočívalo v přímých hudebních aktivitách žáků. Zařazen byl zpěv písní, rytmizace, drobné hry. Žákům se dostávalo hudebních prožitků. Vyučující v páté třídě využívá v hodinách schopnost doprovázet žáky na několik nástrojů. Část hodiny byla věnována psaní not, bez návaznosti na slyšenou či zpívanou melodii. Ve druhé třídě zpívaly děti bez doprovodu. Nad rámec doporučeného hudebního

minima zařazuje vyučující informace o tvorbě B. Smetany. V obou hodinách byli žáci vesměs pozitivně motivováni a pracovali s chutí.

Plánování a příprava výuky hudební výchovy na škole jsou hodnoceny jako průměrné, s nedostatky v dodržování učebního plánu v páté třídě, personální podmínky jsou celkově průměrné, velmi dobré jsou psychohygienické podmínky výuky. Organizace výuky a formy práce ve zhlédnutých hodinách se jeví jako průměrné, stejně jako komunikace a výsledky výuky. Motivaci žáků lze hodnotit jako velmi dobrou.

Výuka ve sledovaných hodinách měla průměrnou úroveň.

Pracovní činnosti

Prostorové, psychohygienické i materiální podmínky pro výuku jsou velmi dobré. Hospitovány byly dvě hodiny (po jedné ve třetí a čtvrté třídě).

Práci učitelky bez odborné i pedagogické způsobilosti lze charakterizovat pečlivým materiálním zajištěním, velmi dobrým metodickým a organizačním zvládnutím hodiny a vysokou efektivitou. Probírané téma všechny žáky zcela zaujalo. Estetická úroveň výrobků byla velmi dobrá. Ve druhé ze sledovaných hodin připravovali žáci prvky vánoční výzdoby školy. Zkušená učitelka jim ponechávala prostor pro fantazii a tvořivost, dílčí úkoly průběžně hodnotila. I přes rozdílnou úroveň manuální zručnosti a nestejně pracovní tempo žáků byl výchovný a výukový cíl hodiny splněn.

Plánování a příprava výuky i prostorové, materiální a psychohygienické podmínky mají velmi dobrou úroveň, stejně jako organizace výuky a hodnocení žáků. Motivace a formy a metody práce jsou hodnoceny jako dobré.

Celkově je výuka předmětu ve sledovaných hodinách hodnocena jako dobrá až velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě zhlédnutých hodin je kvalita výuky hodnocena jako dobrá až velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka zpracovala ve stručném dokumentu koncepci rozvoje školy. Jedná se o výčet záměrů, které se škola snaží postupně realizovat zejména v oblasti materiální, personální a pedagogické. Záměry vycházejí z analýzy současného stavu školy. Dokument byl projednán v pedagogické radě. Stanoviska dalších partnerů školy nelze doložit. Roční ani jiné krátkodobé plány činnosti škola nezpracovává. Předloženy byly plány pedagogických rad a pracovních porad a plán třídních schůzek. Úkoly a zodpovědnost jednotlivých pracovníků jsou projednávány operativně v denním osobním styku pracovníků tohoto úzkého kolektivu s vedením školy, případně na některé z porad. Výuka probíhá podle schválených učebních plánů, s nedostatkem v dotaci hudební výchovy v pátém ročníku. Nabídka výuky cizích jazyků se řídí možnostmi školy. Žáky se specifickými poruchami učení nebo chování škola nevykazuje.

Plánování činnosti školy má rezervy. Činnost školy však v podstatě umožňuje.

Oblast je hodnocena jako vyhovující.

Organizování

Škola má jednoduchou a jasnou organizační strukturu. Kromě ředitelky, která je též třídní učitelkou, zde pracují čtyři třídní učitelky a vychovatelka školní družiny, která týdně vyučuje sedm hodin předmětům výchovného charakteru. Zastupováním při nepřítomnosti ředitelky je pověřena jedna z vyučujících. Funkce výchovného poradce není ve škole zřízena, metodické orgány nejsou ustanoveny. Provozními zaměstnanci jsou školnice a topič. Informace mezi vedením a zaměstnanci jsou předávány v denním styku, popř. na poradách. Informace zákonným zástupcům žáků jsou poskytovány pomocí žákovských knížek a při třídních schůzkách; rodiče mají možnost návštěvy školy i náslechu ve výuce. Škola se přiměřeně prezentuje na veřejnosti. Rozhodnutí vydávaná ředitelkou (odklad školní docházky) mají stanovené náležitosti. Řád školy zpracovaný s platností od 1. září 1997 má některé nedostatky - formulace mají převážně direktivní charakter, chybí ustanovení o prevenci zneužívání návykových látek ve školách ve smyslu Metodického pokynu MŠMT ČR č.j. 16 227/96-22. Řád školní družiny postrádá aktualizaci.

Organizační struktura je zřetelná a vyhovuje potřebám řízení školy. V dokumentech školy vztahujících se k organizační struktuře se vyskytují nedostatky.

Oblast řízení je hodnocena jako průměrná.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení pracovníků spočívá převážně v operativním rozdělování úkolů. Kritéria pro poskytování nadtarifních složek platů vypracována nejsou. Při přidělování nenárokových složek platů je zohledňována zejména práce nad rámec denních povinností. Cyklické hodnocení pracovníků není zavedeno. Hodnocení pracovníků navazuje bezprostředně na rozборы hospitační a kontrolní činnosti. Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se učitelé zúčastňují příležitostně a s ohledem na finanční možnosti školy. Využity byly např. kurzy pro vyučující anglického jazyka. Nekvalifikovaná vyučující dálkově studuje obor učitelství na Pedagogické fakultě. Standardizované evaluační nástroje škola nepoužívá. Příležitostně si ředitelka zadává vlastní vědomostní prověrky v různých třídách.

Vedení a motivování pracovníků postrádá systematičnost.

Hodnoceno je jako průměrné.

Kontrolní mechanismy

Pro kontrolu třídní dokumentace jsou plánovány a zveřejněny tři termíny v průběhu školního roku. Přesto byly při inspekci zjištěny přetrvávající nedostatky (např. v třídním výkazu první třídy chybí záznam učebního dokumentu, v třídním výkazu druhé třídy chybí podpis ředitelky a třídní učitelky a nejsou uvedeny učební dokumenty, v katalogovém listu žáka páté třídy není zdůvodněno udělení snížené známky z chování ve druhém pololetí školního roku 1998/99, v katalogových listech druhé až čtvrté třídy chybí záznam o klasifikaci, která se řídí opatřením MŠMT ČR č.j.10868/95-22 ke klasifikaci žáků v 1. ročníku ZŠ v 1. pololetí, v třídní knize páté třídy není zapsán vzdělávací program). Kontrolu třídní dokumentace lze označit za nedůslednou. Hospitační činnost je podle sdělení ředitelky prováděna bez předběžného plánu, podle rozvrhových možností a momentální potřeby. Rozbory hospitovaných hodin jsou vedeny pouze ústně, zápisy pořizovány nejsou. Vědomostní prověrky zadává ředitelka školy namátkově, většinou při zastupování nepřítomné vyučující. Kontrola provozních zaměstnanců se děje prakticky denně a je postačující.

V oblasti kontroly se vyskytují citelně slabá místa.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy má slabá místa. Hodnoceno je jako pouze vyhovující.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Ve spolupráci se zřizovatelem je o prostory a zařízení školy soustavně pečováno, učebny byly vybaveny moderním žákovským nábytkem.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy ve smyslu § 38a odst. 1 zákona č. 258/1996 Sb., o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol
- Učební plány, učební osnovy, časové tematické plány
- Podpůrná dokumentace ředitelky školy z oblasti řídicí činnosti
- Zahajovací výkaz základní školy
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99
- Žákovské knížky, sešity, písemné práce žáků
- Inspekční zpráva č.j. O-02-02/9697-193K ze dne 30. 5. 1997

ZÁVĚR

Úroveň vzdělávací práce je v závislosti na osobnosti vyučujících hodnocena jako průměrná až velmi dobrá. Řízení školy je hodnoceno jako vyhovující. Citelně slabá místa jsou v oblasti plánování a v kontrolní činnosti. V porovnání se zjištěním poslední inspekce z 30. května 1997 došlo ke zlepšení ve vybavení budovy žákovským nábytkem. Nízká úroveň vybavení učebními pomůckami a moderní didaktickou technikou přetrvává, stejně jako výskyt závad v třídní dokumentaci.

Orientační kontrola nezjistila neefektivní čerpání přidělených finančních prostředků.

Doporučení ředitelce školy:

- Řád školy aktualizovat a doplnit ustanovení o prevenci zneužívání návykových látek ve školách, ve smyslu Metodického pokynu MŠMT ČR č.j. 16 227/96-22
- Projednat s rodiči žáků řád školní družiny a aktualizovat jej
- Zvýšit účinnost kontroly časového rozvržení učiva u jednotlivých vyučujících
- Postupně modernizovat vybavení školy didaktickou technikou
- Systematicky motivovat pedagogické pracovníky k využívání moderních vyučovacích metod a k uplatňování činnostních prvků učení

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Petr Jiroš	Petr Jiroš v.r.
Členové týmu	Jan Zapach	Jan Zapach v.r.
	Mgr. Miroslava Březinová	Miroslava Březinová v.r.

V Berouně dne 13. prosince 1999

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 21. 12. 1999

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Marie Kuchařová	Kuchařová v.r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel Obec Nižbor	26. ledna 2000	022 30/00-5080
Školský úřad Beroun	26. ledna 2000	Palivcová v.r.

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.